

Posudek vedoucího bakalářské práce

Jiří Šauer: Zanikání nižší šlechty na Chrudimsku v raném novověku

Historický ústav Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, 2023

Historie se zaměřením na vzdělávání

Koncipování kvalifikační práce Jiřího Šauera se odvíjelo od vstupního podnětu, jímž bylo konstatování minimálního podílu nižší šlechty ve skladbě společnosti Chrudimského kraje v 18. století. Autor se proto rozhodl pomocí porovnatelných ukazatelů sledovat vývoj této specifické skupiny od konce středověku až do 18. století, přičemž těžiště práce logicky tkví ve stoletích 16. a 17.

S ohledem na rozsah bakalářské práce a dostupný čas k jejímu zpracování autor správně zvolil přístup v podobě vstupního sumáře dat, která zasazuje do kontextu situace ve sledovaném kraji i v celozemském měřítku. Z textu je patrné, že dobře zvládl literaturu k tématu a dovede z ní odvodit podněty pro komentáře a hypotézy, jimiž zhodnocuje shromážděné údaje. Dokládá tím, že je mu vlastní kritický přístup a stále uvažování o látce, jíž se zabývá. Průběžně připomíná možné interpretační úhly pohledu.

Kladem práce je rovněž její struktura. Hutný úvod reaguje na dosavadní stav poznání a na rozptýl otázek, které nastolují autoři relevantních odborných prací. Následně J. Šauer pro svůj výklad připravil rámec v podobě charakteristiky Chrudimska z pohledu sídelní a majetkové struktury. Do připraveného „terénu“ pak vstupuje s daty vytěženými zejména z majetkových přehledů pro berní účely a dalších soupisů a statistických zdrojů. Ty jsou dále doplněny údaji zejména z díla A. Sedláčka a T.V. Bílka. Takto získaná fakta kvantitativní povahy propojuje výkladem a proměňuje do grafické podoby, která napomáhá znázornění jejich výpovědní hodnoty. Ve vhodných místech autor průběžně vztahuje zjištěné skutečnosti k obecným poznatkům a situaci v jiných částech Českého království. Za podstatné považují, že si je J. Šauer vědom omezené míry porovnatelnosti některých získaných „čísel“, limitů pramenů, proměnlivosti pojmů v čase či úskalí výkladu údajů z klasické literatury, jakou je např. dílo A. Sedláčka. Práce je psána čtivě, jazykově korektně a vhodným stylem.

Autorem připravený text s fakty a statistikami a od nich odvozenými vývojovými tendencemi, který sumarizuje proces úpadku nižší šlechty, vytváří předpoklad pro případné pokračování. To by se mohlo ubírat směrem archivního výzkumu vybraných případů rodů, rodin i individuálních příslušníků nižší šlechty. Prostor se zde otevírá zejména v oblasti hospodářských dějin a v éře třicetileté války. Podrobný výzkum zaměřený na konkrétní osudy nižších šlechticů zde může přinést řadu cenných poznatků.

Z pozice vedoucího práce konstatuji, že Jiří Šauer pracoval intenzivně a se zájmem, kladl si časté otázky a promýšlel adekvátní metodu uchopení tématu. Při přípravě a textaci si následně osvojoval řadu dovedností oboru. Práce dle mého soudu splnila obsahový cíl i smysl odborné průpravy studenta.

V Praze 30. května 2023

dr. Ondřej Tikovský

